

Mariestads kommun

Rektorn vid Tidavads skola

Beslut för grundskola och fritidshem

efter tillsyn av Tidavads skola
i Mariestads kommun

Tillsyn i Tidavads skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Mariestads kommun under vårterminen 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Tidavads skola besöktes av Skolinspektionen den 22 och 29 januari 2013.

Fakta om skolan

Tidavads skola ligger cirka 2 mil sydost om Mariestads tätort. Skolan leds av en rektor som också ansvarar för Kvarnstenens skola cirka 1,5 mil söder om Mariestad. Tidavads skola, som har förskoleklass, årskurs 1-6 samt fritidshem, är organiserad i åldershomogena såväl som åldersblandade grupper. Förskoleklass, årskurs 1 och 4 är åldershomogena medan årskurs 2-3 och 5-6 är åldersblandade. Förskoleklassen har 9 elever, grundskolan 90 elever och fritidshemmet har 64 elever. Lärarna bildar två arbetslag, ett för F-3 och ett för 4-6, men arbetar mestadels som ett enda arbetslag.

Skolverkets offentliga statistik visar att skolans samtliga resultat i delproven i matematik och svenska i årskurs 3 var under genomsnittet i riket, våren år 2012. Som exempel kan nämnas delprovet i matematik, "kommunikation och begrepp" där skolans resultat är 77 procent jämfört med rikets 92. I svenska delprovet "skrivuppgift berättande text" nådde 77 procent kravnivån jämfört med rikets 90 procent. Skolans sammanställning av andel elever i årskurs 3 som våren år 2012 nådde de nationella kunskapskraven visar att 81 procent nådde kraven i svenska, i matematik 88 procent och i samhällsorienterande ämnen 94 procent. I övriga ämnen nådde samtliga elever de nationella kunskapskraven. Resultaten i svenska och matematik har de tre senaste åren en nedåtgående trend.

Kunskapsresultaten i de nationella ämnesproven i årskurs 6 vårterminen 2012 redovisas inte fullt ut i Skolverkets statistik på grund av att det finns för få elever. Skolans redovisning av andel elever i årskurs 6 som år 2012 nådde kunskapskraven visar att resultaten varierar mellan 71 och 86 procent i ämnena svenska, matematik, engelska och idrott och hälsa. I övriga ämnen nådde samtliga de kunskapskrav som minst ska uppnås. I årskurs 6 (tidigare årskurs 5) har resultaten i ämnena svenska, matematik och engelska sjunkit de tre senaste åren.

Rektorns bedömning av fritidshemmet är att verksamheten uppfyller målen utifrån styrdokumentet och att innehållet tillgodoser varje enskild elevs behov.

Helhetsbedömning

Tidavads skolas resultat i årskurs 3 och 6 (årskurs 5 2009 -2011) har under åren 2009 – 2012 en sjunkande trend. De senaste tre åren har resultaten i årskurs 3 sjunkit i ämnena svenska, matematik och samhällsorienterande ämnen och i årskurs 6 (tidigare årskurs 5) har resultaten i ämnena svenska, matematik och engelska sjunkit de tre senaste åren. I övriga ämnen i såväl årskurs 3 som 6 uppvisar skolan 100 procent måluppfyllelse vårterminen 2012 med undantag av idrott och hälsa i årskurs 6. Skolan behöver systematiskt analysera sina resultat, som exempelvis varför dessa sjunker i vissa ämnen, och vidta åtgärder som leder till ökad måluppfyllelse. Åtgärder som exempelvis att säkerställa att bedömningar och betygssättning sker enligt författningarna, vilket är rektorns ansvar. Rektorn behöver säkerställa att eleverna i samtliga ämnen undervisas av lärare som har utbildning för den undervisning de bedriver. En möjlig orsak till låga resultat kan vara att inte alla elever får det särskilda stöd de behöver då det inte är säkerställt att ett åtgärdsprogram föregås av en utredning som visar vilka elevens behov och som ska utgöra underlag för vilka åtgärder som ska sättas in.

Det systematiska arbetet behöver i sin helhet utvecklas så att kunskapsresultat, resultat som framkommer vid enkätundersökningar, arbetet med särskilt stöd, tillgång till elevhälsa, resultat av värdegrundsarbete och andra områden dokumenteras och analyseras. Detta är nödvändigt för att skolan ska kunna vidta de åtgärder och insatser som behövs för att skolan ska utvecklas i riktning mot de nationella målen.

Skolan genomför insatser för tillförsäkra alla elever studiero i klassrummen. Extra resurser är tillsatta och lärarna är engagerade för att komma tillrätta med de kränkningar som förekommer. Skolans plan mot kränkande behandling måste utvecklas så att det målinriktade arbetet mot kränkande behandling beskrivs i konkreta åtgärder utifrån genomförd kartläggning som är utvärderingsbara. Den årliga planen mot kränkande behandling är en del av det målinriktade arbete som behövs för att säkerställa trygghet och studiero för alla elever i skolan såväl som i fritidshemmet. Vid Skolverkets inspektion år 2008 framkom brister i skolans likabehandlingsplan. Skolinspektionen finner det anmärkningsvärt att bristen finns även vid denna tillsyn.

De har inte framkommit annat än att eleverna trivs i skolan och i fritidshemmet och i Skolinspektionens möte med eleverna uppvisar dessa glädje och entusiasm. Eleverna har, till skillnad mot vid utbildningsinspektionen 2008 kännedom om kunskapskraven och vad som förväntas av dem.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på områden som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Mariestads kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 31 maj 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Mariestads kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet undervisning och lärande;

- Undervisningen ska anpassas efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande
- Elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås i skolan ska få ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling

Motivering

Enligt skollagen ska utbildningen främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Vidare anger skollagen att utbildningen ska ta hänsyn till elevers olika behov och ge stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. Läroplanen anger att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov och främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling. Läraren ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Vid intervju med elever framkommer att de ibland upplever skolan som "lite tråkig". Uppgifter är ibland för lätta uppger några elever, medan några andra menar att uppgifter ibland kan vara alldeles för svåra. Det framkommer också i elevintervjuerna att de elever som inte hunnit med de uppgifter som ska göras under veckan måste ta hem uppgifterna som läxa. Några elever i de lägre årskurserna uppger att det är tråkigt att man måste göra sådant man redan kan. Som exempel uppger lärarna i intervju att de i någon klass delar upp eleverna i olika nivåer. Vid lektionsbesök uppmärksammar Skolinspektionen exempel på att alla elever har samma uppgifter som ska genomföras på samma sätt. Lärare uppger som exempel att det händer att när något nytt presenteras för eleverna

så uppfattas det i förväg som tråkigt. Personal i fritidshemmet uppger i intervjun att de yngre eleverna ibland få vänta med vissa aktiviteter för att det ska finnas något nytt när de blir äldre. I Skolinspektionens enkätsvar som inkommit inför tillsynen framkommer att omkring 30 procent av eleverna inte tycker att skolarbetet är roligt och 25 procent tycker inte att skolarbetet skapar nyfikenhet och lust att lära mer. Enkätsvaren från vårdnadshavare visar också att stimulans, utmaningar och anpassning efter elevens behov inte är tillfredsställande. Som exempel kan nämnas att nästan hälften av föräldrarna anser att deras barn behöver mer utmaningar i skolarbetet. Rektorn bekräftar vid återkopplingen att det av tradition har funnits för låga förväntningar på eleverna vid skolan.

Utredningen visar att utbildningen inte alltid ger alla barn och elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande genom att undervisningen inte alltid anpassas efter elevers olika behov och inte ger alla elever som lätt når kunskapskraven det stöd och stimulans de behöver för att nå längre i sin kunskapsutveckling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 § skollagen

Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer

Trygghet, studiero och en god miljö

Bedömning

Mariestads kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet trygghet, studiero och en god miljö;

- Skolan och fritidshemmet ska ha rutiner för hur signaler om kränkande behandling ska rapporteras till huvudmannen
- Det ska för varje skolenhet och verksamhet finnas en plan mot kränkande behandling som anger dels konkreta åtgärder som skolenheten och varje särskild verksamhet avser att påbörja och genomföra under det kommande året utifrån en aktuell kartläggning, dels en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts

Motivering

Skollagen anger att en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som

får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Huvudmannen ska vidare se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i nästföljande års plan.

Vid intervju med lärare framkommer att det finns rutiner för anmälan till rektor då en elev anser sig blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten. Incidenter rapporteras på en särskild blankett. Rektorn uppger i intervjun att denne får kännedom om alla incidenter men att det saknas rutin för att anmäla det till huvudmannen. Denna rutin saknas i hela kommunen, enligt rektorn.

Tidavads skolas likabehandlingsplan, tillika plan mot kränkande behandling, innehåller definitioner av diskrimineringsgrunderna och beskriver insatser för att främja likabehandling. Vidare finns angivet ett antal åtgärder som skolan ska vidta i syfte att förebygga och förhindra diskriminering och kränkande behandling. Rutiner för ingripande vid kränkningar anges också i planen. Det framgår också vilka kartläggningar skolan genomför som exempelvis enkäter och trygghetsvandringar. I planen saknas dock konkreta åtgärder som bygger på de behov som framkommit vid kartläggningarna. Det saknas också redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder genomförts. Vidare framgår det inte i planen vilka delar som avser fritidshemmet respektive grundskolan.

Utredningen visar att det saknas rutiner för att anmäla till huvudmannen då rektor får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling. Vidare visar utredningen att skolans likabehandlingsplan, tillika plan mot kränkande behandling, saknar konkreta åtgärder som utgår ifrån kartläggningen av behoven vid varje särskild verksamhet och som ska påbörjas eller genomföras under året. Därmed utgår inte planen från skolenhetens och varje särskild verksamhets behov. Vidare saknas en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder genomförts. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

6 kap. 8 och 10 §§ första stycket skollagen

Särskilt stöd**Bedömning**

Mariestads kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet särskilt stöd;

- Eleverna ska få det särskilda stöd i skolan och fritidshemmet som utredningen har visat att de behöver
- Den som uppmärksammar att en elev inte kommer att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller att eleven har andra svårigheter i sin situation på skolan eller fritidshemmet ska anmäla det till rektor
- Rektor ska se till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds
- Rektor ska se till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas

Motivering

Den som uppmärksammar att en elev inte kommer att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller har andra svårigheter i skolsituationen ska enligt skollagen anmäla det till rektor. Rektor ska se till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds. Vidare anges i skollagen att eleverna ska få det särskilda stöd som utredningen visar att de behöver och i läroplanen anges att åtgärderna ska anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärare gör. Enligt skollagen ska åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Åtgärdsprogram beslutas av rektor. Av programmet ska framgå vilka behoven är och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Av läroplanen framgår att det är rektors ansvar att se till att elever får det särskilda stöd de behöver.

I den verksamhetsredogörelse som lämnats in till Skolinspektionen av rektor inför tillsynen beskrivs en rutin för hur arbetet med särskilt stöd ska genomföras. Vid intervju med lärare och elevhälsa framkommer olika bilder av hur rutinen följs. Det är som exempel inte klarlagt i vilket skede rektor får information om att någon uppmärksammat att en elev riskerar att inte nå kunskapskraven eller har andra svårigheter i skolsituationen. Någon lärare uppger i intervjun att rektor får information "så fort han kommer innaför dörren" medan någon annan uppger att de fyller i en ärendebblankett till elevhälsan och att rektor genom denna då får kännedom om ärendet. Elevhälsan uppger att ärenden som skrivs på blankett tas upp på elevhälsans möte och att rektor då beslutar om åtgärdsprogram. Någon utredning, som exempelvis kartläggning på organisations-, grupp- och individnivå, genomförs inte utöver tester på individnivå, enligt elevhälsan. I intervju med lärare framkommer att skolan använder tester i svenska och matematik och att klassläraren också vet om eleven har svårig-

heter i dessa ämnen. Vid förfrågan framkommer inga fler uppgifter hur det går till att utreda om en elev kan vara i behov av särskilt stöd. I rektorns verksamhetsredogörelse framkommer också att elever som befaras att inte nå kunskapskraven identifieras företrädesvis genom tester och screeningar. I intervju med rektor framkommer att det vid elevhälsans möte förs samtal om resultat av tester och att mötesprotokoll utgör underlag för åtgärdsprogrammet. Skolan har ännu inte byggt upp rutiner eller funnit former för detta arbete så som skollagen föreskriver, uppger rektor. I de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av framkommer inte vad som är elevens behov vilket gör det omöjligt att veta om beskrivna åtgärder motsvarar dessa. Åtgärder som beskrivs är företrädesvis insatser av speciallärare men det framkommer inte vilka insatserna är. I några av åtgärdsprogrammen beskrivs åtgärder som avser anpassning snarare än ett särskilt stöd. Som exempel kan nämnas "bestämda platser", "anpassade läxor" och "anpassning vid nationella prov". De mål som ska uppnås genom åtgärderna är mestadels de kunskapskrav som anges för respektive årskurs. Vidare framgår inte av åtgärdsprogrammen när och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Några åtgärdsprogram saknar beslut genom under-tecknande av rektor eller den som rektor delegerat beslutanderätten till.

Utredningen visar att den som uppmärksammar att en elev inte kommer att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller att eleven har andra svårigheter i sin skolsituation i skolan inte alltid anmäler det till rektor. Rektor kan således inte alltid se till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds. Vidare visar utredningen att elever inte alltid får det särskilda stöd som en utredning visar att de behöver då en utredning inte alltid genomförs. Åtgärdsprogrammen anger inte vilka behoven är och inte heller hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. De är heller inte alltid beslutade av rektor. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

3 kap. 8 – 10 §§ skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Mariestads kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet bedömning och betygssättning;

- Rektor ska se till att lärarna är väl förtrogna med regelverket som gäller för betygssättning

- Omdömena i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna ska avse elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven
- I de individuella utvecklingsplanerna ska det framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt

Motivering

Enligt skollagen ska rektor se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.

Skollagen anger att läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan ska ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Vidare ska den individuella utvecklingsplanen sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Läroplanen anger att läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt ska utvärdera varje elevs kunskapsutveckling.

Elever berättar i intervju att betyget D är det högsta betyg de kan få i terminsbetyget i årskurs 6. I betygskatalogen kan utläsas att fyra av betygen är högre än betyget D. Lärarna bekräftar att de endast i undantagsfall sätter högre betyg än D. Det ger möjlighet för eleverna att kunna höja sitt betyg nästkommande termin och minskar också risken att sänka ett betyg. De uppger att resultat i nationella ämnesprov används som en del i bedömningen, men att det inte är avgörande för betyget. I svenska, engelska och matematik görs noggrannare bedömningar, uppger lärarna. De menar att de i övriga ämnen vanligtvis har bedömt att samtliga elever nått kunskapskraven/nationella målen men uppger också att det nu börjar bli en förändring. I intervju med rektorn framkommer att denne inte har kunskap om att betyget D är det högsta betyg eleverna i skolan i de flesta fall kunnat få. Rektorn menar att skillnaderna avseende betygen mellan de två skolor som rektorn ansvarar för, snarare beror på bedömningarna än att eleverna har olika kunskaper.

De individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av varierar i vilken mån de uppfyller författningarnas krav. De skriftliga omdömena är mestadels en återgivning av kursplanernas kunskapskrav i respektive ämne. I omdömena markeras om en elev i årskurs 4 uppnått kunskapskraven eller är på väg att göra det. Exempelvis markeras om en elev är på väg att nå kunskapskraven i årskurs 6 utan något övrigt skriftligt omdöme. Det förekommer i några skriftliga omdömen och individuella utvecklingsplaner uttryck som beskriver beteenden och personliga egenskaper. Som exempel kan nämnas "Du ger upp om det blir lite jobbigt", "du behöver tänka på ditt humör" och "under våren visade du dina trevliga sidor". De skriftliga omdömena avslutas oftast med rubriken "utvecklingsmöjligheter". Mestadels

beskrivs vad eleven behöver utveckla för att nå nästa nivå men det förekommer också att det istället beskrivs vad eleven arbetat med. I de flesta fall saknas en sammanfattande del som beskriver vilka insatser som behövs för att nå kunskapskraven. Det finns även exempel på att ansvaret helt läggs på eleven själv.

Utredningen visar att rektor inte ser till att betyg sätts i enlighet med författningarna eftersom lärare inte utgår från kunskapskraven för respektive betygssteg.

Utredningen visar också att de skriftliga omdömena inte alltid beskriver elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Vidare saknas i några av de individuella utvecklingsplanerna en sammanfattning av vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

3 kap. 14 § och 10 kap. 13 § skollagen

Lgr 11 2.7 Övergripande mål och riktlinjer, Bedömning och betyg

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Mariestads kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen;

- Rektorn ska ansvara för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen

Motivering

Enligt skollagen ska rektorn ansvara för att ett systematiskt kvalitetsarbete genomförs vid enheten. Kvalitetsarbetet ska bestå av planering, uppföljning och utveckling av verksamheten och ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska enligt skollagen vara de nationella mål som finns för utbildningen. Kvalitetsarbetet ska dokumenteras och för de brister som framkommer genom uppföljning ska nödvändiga åtgärder vidtas. Läroplanen anger att rektorn har ett övergripande ansvar för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn har ansvar för skolans resultat.

I den dokumentation som skolan lämnat inför tillsynen och i intervjuer med lärare framkommer att kunskapsresultaten i årskurs 3 och 6 sammanställs. Det saknas dock en analys och utvärdering som ska leda till att skolan vidtar åtgär-

der för att öka kunskapsresultaten. Lärarna uppger i intervjun att de har en viss dokumentation men att den inte samlas ihop på ett bra sätt. Skolan genomför enkätundersökningar där elever och föräldrar svarar på frågor företrädesvis avseende trivsel, trygghet och studiero. Det finns dock inga dokumenterade analyser av resultaten som ska leda till åtgärder för att förbättra och utveckla verksamheten. Kommunen har utvecklat ett gemensamt kvalitetsverktyg som alla verksamheter ska använda i sitt systematiska kvalitetsarbete. Tidavads skola använder ännu inte detta verktyg. I den dokumentation som skolan lämnat in till Skolinspektionen inför tillsynen framkommer att ett mål för 2012-2013 är att detta kvalitetsverktyg ska bli ett "levande" verktyg. I flera dokument som lämnats in och i verksamhetsredogörelsen framkommer att skolan arbetar med olika processer som t.ex. kvalitetsåret och "förbättringsloopar". Det finns dock ingen samlad bild av hela kvalitetsarbetet som beskriver utvecklingsarbete som utgår ifrån kunskapsresultat, enkätundersökningar och processer som analyseras för att förstå vilka insatser som behövs. Skolan och fritidshemmet saknar således en grund för att vidta åtgärder för fortsatt utveckling. Rektor uppger i verksamhetsredogörelsen att Tidavads skola behöver gå igenom några årsvarv för att komma in "i rätt tänk".

Utredningen visar att rektorn inte tar ansvar för att det bedrivs ett dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utvärdering som ska leda till utveckling av utbildningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 4, 5 §§ skollagen

Lgr 11 punkt 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Mariestads kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro;

- För eleverna ska det finnas elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser

Motivering

Enligt skollagen ska elevhälsan omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog

och kurator. Vidare ska finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande.

Det framkommer i intervjuer med elevhälsan och rektorn att elever vid Tidavads skola inte har tillgång till kurator och psykolog i tillräcklig omfattning. I samtal med elevhälsan uppges att den kurator som är knuten till skolan besöker skolan när skolsköterska remitterar någon elev. De uppger också att kurator deltar i ett gemensamt elevhälsomöte en eller ett par gånger per termin. Psykolog ingår inte i elevhälsoteamet mer än vid efterfrågan på utredning av elev. I intervju med elevhälsan framkommer att innehållet i deras arbete utgörs av elevärenden som inkommer från lärarna. De har inget uppdrag från rektor att arbeta med förebyggande och hälsofrämjande arbete och har exempelvis inte varit delaktiga i framtagandet av skolans likabehandlingsplan. Rektorn uppger i intervjun att speciallärare finns i skolan och att det finns tillgång till specialpedagog medan de övriga kompetenserna är mer sporadiskt på plats. Vid kommunikering av beslutet uppger rektorn att kurator, förutom särskilda uppdrag, deltar i elevhälsoteamets möten tre gånger per termin.

Utredningen visar att elever vid Tidavads skola inte har tillgång till insatser av psykolog i tillräcklig omfattning. Vidare visar utredningen att skolan inte har tillgång till en samlad elevhälsa, d.v.s. medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska kompetenser, som i samarbete med skolan arbetar förebyggande och hälsofrämjande för att stödja eleven mot målen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

Handläggningsrutiner

Bedömning

Mariestads kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet handläggningsrutiner;

- Skolan och fritidshemmet ska ha fungerande rutiner gällande anmälningsskyldighet till socialnämnden

Motivering

Skollagen anger att huvudmannen för verksamhet som avses i skollagen och den som är anställd i sådan verksamhet, ska på socialnämndens initiativ i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. Bestämmelser om skyldighet att

anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

I den verksamhetsredogörelse som rektorn lämnat inför tillsynen framkommer att det är rektor som gör anmälan till socialtjänsten då personal känner oro för att en elev far illa. Rektor anmäler antingen genom att ringa (akut) och eller genom en skriftlig anmälan. Vid intervju med lärare och personal i fritidshemmet framkommer att det saknas tydliga rutiner för när och hur anmälan ska ske. Lärarna uppger att de kontaktar rektor vid misstanke om att ett barn far illa men att de inte vet hur de ska göra då rektor inte är anträffbar. Det saknas rutiner för hur detta ska ske, enligt lärarna. Det framkommer också av Skolinspektionens enkät som besvarats av personal att det finns en osäkerhet vad gäller anmälningsskyldighet. Fyra av tio saknar rutiner gällande anmälningsskyldighet, enligt enkäten. Rektor bekräftar i intervju att denna osäkerhet finns bland lärare och fritidshemspersonal.

Utredningen visar att skolan och fritidshemmet inte har fungerande rutiner gällande anmälningsskyldighet till socialnämnden. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

29 kap. 13 § andra stycket skollagen

14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453)

På Skolinspektionens vägnar



Magnus Haglund
Enhetschef



Marie Sjöberg
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Fritidshem inspekteras i anslutning till tillsynen av grundskolan. Kommunens förskoleverksamhet redovisas i ett sammanfattande beslut. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka

åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).